

PETER

God Sinomuyatuy amumi mohti Pēniata

1 ¹Nu' Peter, Jesus Christ ayaatnihqa, it penta. Nu' añ ahtsaval'iwtaqamuy Pontus, Galatiat, Cappadociat, Asiat, pu Bithyniat añqe' hinnumyaqamuy öqalanta. ²Ura Itana God añwu pay umuy tuwi'taqe, umuy namorstat, Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy umuy sutsvo oya, uma Jesus Christ unwáyat akw kwanw'ewayhtote', put aw tuqayvastotaniqat öviy'ö. Nam núokwa, pu kwakwhaunañwa qaöwíhintaqa umumi pitsíwtaa.

A Living Hope

³Nam Jesus Christ Itahtutuyqawhqay aw yantaqaat i' Naat God pas káptsitiwaa. Kwakwhat pi pam hapi pas núokwanihqe itamuy tímuy'vaqe, nõyit qaso'taqat itamumi noa, Jesus Christ mokiwuy añqw ahoy tātaynaqee. ⁴Pam itamuñem pas qahinhtiñwuqat, pu qahováriwtaqat, pu qasulawhtiñwuqat hihta öveqatsit ep warani'ta. Put öviy uma unañwvahi'siyuñwa, ⁵God qapēvewnayakahkañwo. Pi pam umuy ayo óyahqe, umumi so'ñwamiq pahsavo tunatyawtaniqey öqalay'ta. Noqw so'ñwaveq pu' pam umuhmakiway umumi nóani. ⁶Noqw öviy uma pas hinhaqam hahlayya, pay nāmahin pi as uma ka pu' hihsavo hīhihta añ kānanvotyaye putuiwyuñwa. ⁷Hak sikavalasivat aw pohtanik, qōhit akw put aw tuwantañwu. Noqw tis pi öviy God umuhqapevewniy sikavalasivat pay sūlawhtiñwuqat epnihqe pas pavan hihkay'taqat aw pohtani. Nihqe pam put aw pohtaqw, uma tayawniwyani, pu káptsitiwyani, pu lomayuaatiwyani, hisat Jesus Christ pítuniq'ö. ⁸Put uma hakiy aw qa yóriki'kahkañw put aw unañway'yuñwa. Uma as pu' put aw qa taykahkañw aw tütuptsiwaqe hahlayhtiwiisa. Hahlayhpit pas kurs hin pañqawiwniqat pas pavan nukñwat pasiwtaqat pan uma hahlayya. ⁹Pi umuhqapevewniy ahpiy aniwnit uma himuy'vayani, umuhhikwsi ayo nóñakniqat put'a. ¹⁰Noqw God lavay'aymat put umuy ökwatuwe' ayo

óyaniqat añwu pay yuaaykuyat, put pantaqat añ pās heptotaqe, pu añ pupriya. ¹¹Pi Christ Hikwsiat pumuy amuhpe pakiwtaqa Christ soon qa hihhta añ kānavotat, pep pu' momiq taviwniqat añwu pay pumuy āawna. Noqw ōviy puma put hakiy yuaaykuqat, pu haqe' qalawmaqat añ pupriya. ¹²Noqw pay puma qa nenñemyat, umeñem iit pēnayaqat pan amumi māakti. Noqw hikis pi ōnaqw hoñvia'yam it aw pupriyaniqey nānawakna. Noqw umumi hapi i' lomatuwawi yuaatiwa, hakimuy lavay'a'yatuy amuhpiy'o, Qahováriwtaqat Hikwsit ōnaqw taviwhqat ōqalayay añq'ö.

A Call to Holy Living

¹³Noqw ōviy uma rohomhtotiniqey umuhwuwniy moñwvas'iwyuñwni; pās umu'nañway yeskahkañw, hisat Jesus Christ māaktiniqat aw taywiskahkañw, it kuwahtiput pep makiwyaniqey ōviy yūmosa unañwvahsi'wisni. ¹⁴Uma God aw tūqayyuñwni, put tīmatniñqee. Ura as uma hisat God tunatyayat qa navoti'yuñqey nāp umuhtuñlayiy añ hinwisa. Noqw pu' hapi uma qa pan hinwist, ¹⁵Añ ahsupoq suan hinyuñwni, i' hak umuy wañwayhqa hin suan hintaqat pan'i. ¹⁶Ispi yan ura pey'taq'ö: Uma qahováriwyuñwni; pi nu qahováriwta. ¹⁷Noqw ason uma Itanay qa sinonuiñanihqat aw nānawakne' it u'ni'yuñwni: Pam hapi sohsokmuy amuñem hin yúkuni; hak hin tumalay'taqat pan put eñem yúkuni. Noqw ōviy uma yep qatsit ep yeskahkañw, put kaptsi'kahkañw hinwisni, ¹⁸It navoti'yuñwee: God umuhhisatqatsiy an'ewakwnihqat añqw umuy mātavihqata, it qatsit umunamuy navotiyamuy ahpiy umumi mātaviwhqat añq'ö. Ura pam hihta pas hihkay'taqat qahinhtiñwuqat akw umuy mātavi, sikavalasivat, sen qōtsásivat qa put akw'a, ¹⁹Nit Christ unwáyay akw'a. Ura pam mañat pas qa hihta akw hovariwkañw qa hihta akw hintaqat ankañw umuñem taviwa. ²⁰Pas hisatñahaqawq God tūwaqatsit nāt qa yukut, pepeq pay pan put eñem yuku; nit yepehaq so'ñwveq pu' umuñem tūwaqatsit aw put tavi. ²¹Noqw put ahpiy uma God aw tūtuptsiwa, put mokiwuy añqw ahoy tātaynaqe, pas pavan sinotaqat aw'i. Nihqe ōviy uma God qapēwewnayakahkañw, put ahpiy hihta unañwvahsi'wisa. ²²Noqw uma hapi Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy lavayit pas antsanihqat aw tuqayvastotaqe, umuh'unañway kwañw'ewakwtotat, añ tuptsiwini'yuñqamuy amumi pas antsa unañway'yuñwniqey tuwi'vaya. Taa, uma pan hinwise', pas suyan unañway'kahkañw pas pavan nānami unañway'yuñwni. ²³Pi uma hapi pu' pas puhutihtiwya, qa sinmuy súlawhtiñwuqat amuhpiynit, hakiy qasulawhtiñwuqat ahpiy'o, God lavaiyat pas taytaqat, sūtsepnihqat akw'a. ²⁴(Pi tutuvenit añ yan pey'ta.) Sinom sohsoyam tūsaqat anyuñwa; pu pumuy lomavitsañwaam tūsaqat siyat anta. Tūsaqa tsakq, siat ayo posñwu; ²⁵Noqw Tutuyqawhqat lavaiyat hapi pas qa haqami sōta, yan'i. Noqw i' lavayi hapi lomatuwawi, umumi mātaviwa.

The Living Stone and the Holy Nation

2 ¹Paniqw öviy uma nukpan'unanwat sohsok ayo yukuyani, pu sohsok unatwita, pu nawip'ew hintsatskiwhqata, pu kan'ewhtunatyata; pu nuhtumiq hinqaqwaniqey qe'totini. ²Nen uma titipostuy puhunönakqamuy amún pihut hin pas tuñlay'yuñqat pan it lavayit pas antsanihqat tuñlay'yuñwini; nen uma put akw wuñwiyani, ³Pi uma Tutuyqawhqat núokwayat pay añqw yukuyaqee. ⁴Put hapi aw uma ökini, owat taytaqat antaqat aw'i. Ura as sinom put ayo tüvayaqw, God put namorsta, ispi pas hihkay'taq'ö. ⁵Noqw uma piw pas tayyuñqat o'wat anyuñqw, put akw God nēnem kitani. Pep uma God eñem hihta hintsatskani; piw Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy put aw hahlayhtiwisniqey aw nānoi'yuñwe', Jesus Christ ahpiy put unañwveyani. ⁶Ura tutuvenit ep yan pey'ta: Meh, nu hapi it owat pas hihkay'taqat namorstaqe, Zion ep ikiy ep tuyqaveq távini. Noqw put aw tuptsiwhqa hapi soon hamanhtini. ⁷⁻⁸Noqw öviy uma tuptsiwyaqw, pam úmuyniqw pas hihkay'ta. Nikañw hakim añ qa tuptsiwyaqam, pu God lavayiyat aw qa tuqayvastotaqam put aqw múnkuya. Sam pi pan amuñem yúkiwhq'ö, öviy pi yan hapi pey'ta: I' owa kilalwaaqamuy amuhpiy ayo tüviwhqa kihut ep tuyqaveq páki, yan'i. Pu piw yan'i: Puma it owat ep tönökyat, put aqw múnkuyani, yan'i. ⁹Noqw uma hapi pas namorstiwayaqam sínomu, pas Moñwit God awwat wimmoñw'iwyuñwa, sinom qahováriwyuñqamu. God pas nāp umuy nēnem sinota, uma put qaan'ewakw hintsakpiyat tunvotnayaniqat öviy'o. Ura as uma qatalpuve yesq, pam qaan'ewakw tälal ep qátuhqey añqw umuy wánwayi. ¹⁰Ura as uma qa süp sínomu; nikañw pu' hapi uma God sínomatu. Ura as qa hak umuy ökwatuwa; noqw pu' hapi God umuy ökwatuwa.

Slaves of God

¹¹Pas aw iunañwamu, uma hapi pay qa yep sínomnikañw, pay hāk hinnumyaqat nu panwat umumi okiw pañqawni: Uma umuhtokoy tuñlayiyat qa añ hinwisni; taq pam hakiy hikwsiyat aw nāyawñwu. ¹²Añ qa tuptsiwni'yuñqamuy amunawit uma suan yesni. Noqw puma as umuy qalomáovelayat, umuhlomahintsakpiy aw tayyuñwe' God pas hihtatotani, hisat pam pumuy amumi pohtaq'ö. ¹³Uma sinmuy amuñem hin hintaqat yukit añ ahsupoq kaptsi'yuñwini, Tutuyqawhqat tunatyayat éñemi. Uma moñwit pas susmohpeqnihqat aw tūqayyuñwini, ¹⁴Pu imuy moñw'oyiyuñqamuy put ahpiy ayatiwayaqamuy amumii. Puma pi qalomáhintsatskaqamuy sivintoynayaniqe öviy ayatiwya, pu añ súanhinwisqamuy tayawintiwisniqee. ¹⁵Pi uma lomayesniqat pan God umuñem tunatyawta. Noqw pan hapi añ an'ewakw wuñni'yuñqam, ñasta navoti'yuñqam kurs hihta ep umuy övelantotani. ¹⁶Uma qenive honkahkañw yesni. Nikañw uma qa put aw yankahkañw haqam qalomáhintsatskaniqey wūwantotat, God

tumal'aymatnihqey pan tunatyawyuñwni. ¹⁷Uma sohsokmuy káptsí'yuñwni; God tímuyatuy sohsokmuy amumi unañway'yuñwni; pi uma nuhtum put tímatu. Uma God mamqasyani; moñwit káptsí'yuñwni.

The Example of Christ's Suffering

¹⁸Uma añ tütuwiktu, uma umuhmoñwimuy káptsí'kahkañw amumi tūqayyuñwni, añ lölolmatuy, pu hakiy pāsyañwuqamuy qa púmuy-sa amumii, añ a'nö unañway'yuñqamuy amumi piwu. ¹⁹Pi hak qa hihta ep qaanhtit, okiwsaniwe', God aw-sa taykañw añ kuyve', pam hapi God unañwveni. ²⁰Nikañw kurs pam hihta ep öwihiniwhte', put ep wuvahtiwe', pas piw nakwhani'taqw, ya hak sen put ep aw kätaytani? Nikañw kurs pam aw súanhte', put ep okiwsaniwe', ep nakwhani'te', pam God unañwveni. ²¹Pi pay núñwupi uma nakwhani'yuñwniqey aw wañwayniwya. Pi pay Christ piw itamuñem kánavotpit añ kuyvaqe, itam hinyuñwniqat itamumi mahtakna, uma put an hinwisniqat öviy'o. ²²Pam qa haqam hihta ep qaanhti, piw qa himu atsálvayi put moañaqw nóña. ²³Sinom put aqw hiñqaqwaqw, pam qa tuwat pumuy amumiq hiñqawu. Pam okiwsaniwkañw nāoyniqey qa pañqawu. Pay panis pam God hihta añ pas suan yúkuñwuqat aw nāmatavi. ²⁴Pam pas nāp itahqaanhtipuy tokoy ep yankañw nahoylehtsit ep häyilti; nihqe tūhotiwheqey umuy qalapsina. Noqw öviy itam put amum so'qe qaanhtotiniqey qe'tote', put amum yeskahkañw suan hinwisni. ²⁵Pi uma as kanelmuy amún nāp haqami lasya. Nikañw pu' hapi uma umuhhikwsiy tumalay'maqat, pu umumi tunatyawmaqat aw ahoy öki.

Wives and Husbands

3 ¹Pu úmaa, momoyamu, pay uma piw pan nāp umuhpuwsuñwmuy amumi maqáptsí'kahkañw yesni. Noqw kurs haqawat God lavaiyat aw qa tuqayvahsi' yēse', puma umuy pās yeskahkanw pumuy káptsí'yuñqat aw tayyuñwe', ²God lavaiyat aw tütuptsiwani, nāmahin as puma qa hisat put aw tūqaykahkañwo. ³Uma qa suovaamnihqat lomayuyahiwtani, umuhhömiy aw hihin yuykuyaniqeyu, pu sikavalasivat yuwsí'yuñwniqeyu, pu lomayuwsita. ⁴Uma qa panyuñwt, umuh'nañway qamātaqpuvenihqat nasitoynayani. Uma okiw'unañway'kahkañw kwakwhat yesni. Pam pantaqat God-niqw hihta a'nö hihkay'taqat pas qa hinhtiñwuqat anta. ⁵Pi yan hapi hisat ima momoyam qahovárstunatyat hinwisqam God aw yanyuñqam nāyuyuwsinaya, puwsuñwmuy amumi maqáptsí'kahkañwo. ⁶Oviy pi ura Sara Abraham aw tūqaytaqe put moñwílawu. Noqw uma hapi súan hinwise' put timatni, nen soon hihta ep tusiiwyuñwni. ⁷Pu úmaa, añ tahtaqtu, uma pahsi'kwa pumuy amumum yesni, pumuy káptsí'kahkañwo; pi puma qa umún ö'qaltu. Noqw umuhnowakinpi qa haqami hihta akw sóonhtotini. Pi uma pumuy amumum qatsit, God kuwahtipuyat, makiway'yuñwa.

Suffering for Righteousness' Sake

⁸Taa, noqw öviy uma sun tunatyawkahkañw, tüokwatuwi'yuiñw. Uma nānatupkomnihqey pan nānami unañway'yuiñw. Uma nun'okwatni; nāvāsyani. ⁹Ason uma qalomáhintsaniwye', sen nāphinsasviwye', qa túwatyamantani. Uma qa panyuñwt umuhpew'iwyuñqamuy amuñem lolmat tunatyaltotimantani. Pi God umuñem lolmat tunatyaltiçe öviy umuy wāñwayi. ¹⁰Pi yantaq'ö: Qatsit nāvokawinkañw, lomatalöñnit añ taymaniqey nāvaknaqa hihta qalolmat aw leñiy ñuy'tani; noqw himu atsa soon moañaqw nōñantani. ¹¹Hihta qalolmat qa hintsakt, lolmat hintsakni. Pam uyiwawqatsit tunatyawkāñw, put aqwhaqam nōyi'mani. ¹²Pi Tutuyqawhqa añ suan hinwisqamuy amumi tayma, piw pumuy nāvakinpiyamuy aw tüqaytañwu. Nikañw pam añ qaanhinwisqamuy amumi qa kwanwátayta. ¹³Noqw puyaw uma hihta lolmat añ ö'qalyaqw, hak umuy hintsanni? ¹⁴Noqw kurs uma suan hinwise', put ep hihta añ kānanvotye', uma hapi hahlayhpit epyani. Oviy uma pumuy qa mamqasyani; piw uma qa hin unañway'yuiñw. ¹⁵Uma qa panyuñwt umu'nañwpeq God Tutuyqawhqaalawe', kaptsi'yuiñw. Pu ason hak umuy hinoqw umuh'unañwpeq God aw unañwvahsi'yuiñqat umuy tüviñtaqw, uma put aw hin lavayhtotiniqey sutsep pás pasiwyuñw. Nikañw uma pahsi'kwa tükaptsi'kahkañw, yuaatotamantani, ¹⁶Suyan unañway'kahkañwo. Noqw umuy qaanhinwisqat pañqawqam hamanhtotini, umuy Christ eñem lomahinwisqat qalománeveltoynayaqey ep'e. ¹⁷Ispi kurs God pan tunatyawtaniqw pay pi uma tatam hihta lolmat hintsatskaqey ep okiwsaniwyani, nen hihta qalomáhintsatskaqey qa put epyani. ¹⁸Pi pay ura Christ súantaqanikañw añ qa súanhinwisqamuy qaanhitipuyamuy ep sūs kānavota, itamuy God aw ökinaniçe öviy'o. Ura put tokoat mokiwyu añ kuyvaqw, God put hikwsiyat taytoyna. ¹⁹Noqw pam pankañw hihikwsimuy sivikive tañawtaqamuy amumi lomatuwawit yuaata. ²⁰Ura puma hisat qa tuqayvastota, Noah qatsiyat ep'e, ephaqam ura God sinmuy amumi wuhko maqaptsi'taq'ö, nāto Noah pākihut yuykuq'ö. Noqw ura híkiyom, pay nānalnihqam, put añqw tañawtaqe pātsiqat añ kükuyva. ²¹Noqw pu' hapi itam pumuy amún ayo nōñakiwta, küyit akw tuvoylatotiqee, Jesus Christ mokiwyu añqw ahoy tātayhqa ahpiy'o. Hak tokoy pāhomhtaqaqat nu qa put pañqawht, hakiy unañway kwanw'ewakwtat, God atpip suan hinmaqat hapi nu pañqawu. ²²Ura Jesus Christ öveqatsit aw pákihqe, God putvaqe qatuptu. Noqw God hoñviaymat, pu hihta añ moñw'iwyuñqam, pu öqalat pasiwyuñqam, puma sohsoyam put aw maqaptsi'yuiñwa.

Changed Lives

4 ¹Noqw öviy hapi Christ tokoy akw itamuñem kānavotqe, mōki. Noqw uma pan piw tunatyawkahkañw, so'niqey añ suhtaq'ewyani, pi mokqa qaanhitiput qe'tiñwuniq'ö. ²Noqw öviy uma hihsavo yep qatsit ep hinnumye',

nāp umuhtuñlayiy qa añ hinwist, God tunatyayat añ hinwisni. ³Ura itam pay añqaqw itahqatsiy añ qa tsa' hihta ep qaanhtoti, añ qatuptsiwni'yuñqamuy amuni. Noqw pay nam pahsa'ni. Ura itam tuskapqatsit añ qa unañwtalya; nuvö'nanway'yuñwa; honaqkuyit akw hōnaq'iwyuñwa; haqam nōwiwhqat ep nanaqasnonovañwu; qaunañwtalqatsit añ hinnumyañwu; pu hihta wutsit tuyoy'ewakwnihqat aw nāwakintiwiśa. Noqw pu' uma qa pan hinwiśa. ⁴Pi añ qatuptsiwni'yuñqamuyniqw hinhtiqw kurs uma pumuy qa amumum pas panhaqam qa unañwtalqatsit añ hintsatska. Noqw öviy puma umuy nānaphin yuaatota. ⁵Nikañw puma soon qa God aw nālavaytani, hakiy añ yesqamuy pu so'pumuy amuñem hinwat yúkuniqey aw moñwvasiwtaraq aw'i. ⁶Yaniqw hapi öviy imuy so'niqamuy amumi ura lomatuwai yuaatiwa, puma as sinomnikañw tokoy ep hin yukuniwyaqw, pumuy hikwsiam God an yesniqat öviy'o.

Good Managers of God's Gifts

⁷Sohsoy himu so'nwamiq ökiwsia. Oviy uma pās unañwat yesni. Uma namituyqawi'yuñwe', nāwakinwisni. ⁸Nikañw uma hapi nānami unañway'yuñqey pas qa qe'totini, pi nami'nañwa qaantaqat nihtiwtaraq nākwapnañwuniq'ö. ⁹Uma kwañwtotoynayakahkañw umuhkiy añ pās nāooyyani. ¹⁰God qa sunyuñqat hihta sinomuy huylawu. Noqw öviy hak hihta makiwhqey akw tümoñwvasnani, God tuma'ayaat qa atsáy'maqat pan'i. ¹¹Haqawa yuaate' God añqw lavayit yuaatamantani. Nuhtuñem hihta hintsakqa pay God añqw öqalay makiwhqey tunvotnani. Uma sohsok hihta añ God momiq tavi'wisni, Jesus Christ ahpiy'o. Nam sohsoyam put pas hihtatostat, moñwílalwani, sutsep aqwhaqamii. Nam antaa.

Suffering as a Christian

¹²Aw iunañwamu, kurs uma soñawnen qōhit akw aw pohtiwyey', pay uma put ep qa pas hin wūwantotani, suhpan pas soon hisat uma put aw ókiniqey pan'i. ¹³Qa panyat, uma tuwat hahlayhtotini, tsáñawpi uma Christ amum kānanvotyaniqee. Taq ason pam pas hímuniqey pan namtaknaqw uma piw put amum pas hinhaqam hahlayhtotini. ¹⁴Kurs uma Christ ep qalomásasviwyey', pep hapi uma hahlayhpit epyani, ispi Hikwsi pas hímuniqha umumi pitsíwtaniq'ö, God Hikwsiata. Ayam hakim hapi as God qalomáyuaatotañwu; noqw uma hapi put pas pavan hihtatotañwu. ¹⁵Nikañw uma qa haqawa hakiy ninaqey ep kānavotni, sen uyiñwuniqey ep'e sen hihta qalomáhintsakqey ep'e, sen aye' sinmuy hintsakpiyamuy ep nātsurstoynaqey ep'e. ¹⁶Nikañw kurs hak Christ sinoatniqey öviy okiwsaniwe', pay pam qa hahmanht, it yantaqat ep God pas hihtatani. ¹⁷Taq aw hapi pitu; noqw God mohti sinomuy amuñem hin yúkuni. Nikañw kurs pam itamuñem mohti hin yúkuniqw, ya sen ima God añqw lomatuwawit aw qa tuqayvastotaqamuy amuñem hin yukiltini? ¹⁸Noqw kurs i' hak súantaqa pēp qa ayo yamakq, ya

sen imuy God qa káptsí'yuñqamuy, pu qaanhinwisqamuy pumuy amumñem hin yukiwtani? ¹⁹Yanta. Noqw öviy ima hakim God tunatyayat anwat hihta añ kánanvotyaqam súanhinwise' God aw taqanañwtotit, hikwsiy put aw noi'yuñwñi, pumuy yúkuhqat, pas soon hisat pumuy ayo yúkuniqat put aw'i.

The Flock of God

5 ¹Nu umuhpa' hakimuy wukw'a'yatuy u'nanani, pay nu piw wukw'ayanikañwo, pu Christ okiwsaniwhq aw yóriki'taqa; pu ason pam mātaktiqw, nu nuhtum put amum káptsí'tiwni. ²Uma God sinomuyatuy amumi tunatyawyuñwñi. Öviy uma qa tusoqtumalay'yuñwt, su'qawkahkañw amumi tunatyawyuñwñi. Uma qa sivat öviy tumalay'yuñwt, pas kwanwtwoynayakahkañw God eñem tumalay'yuñwñi. ³Pam umuy put sinomuyatuy amumi tunatyawyuñwñiqat aw oyaqw, uma pumuy amumi qa tutuyqawyaqey qa pan hinyuñwñi. Uma qa panyuñwt, pumuy hin hinwisniqat amumi hin nāmahtakni'yuñwñi. ⁴Noqw ason Christ sohsokmuy itamumi tunatyawtaqa mātake', pam hihta pas pavan nukñwat, qa hinhtiñwuqat ahsatit umumi nóani. ⁵Piw uma añ tsāsayomu, uma umuhpe wūwukwmuy amumi maqaptsí'yuñwñi. Uma sohsoyam nānami maqaptsí'yuñwñi, okiw'unañway'kahkañwo. Taq God añ kwivi'nañway'yuñqamuy amumi rohomhtiñwu; nikañw pam haqam okiw'unañway'yuñqamuy núokway máqañwu. ⁶Paniqw öviy uma God öqalayay ehpewi nāqahihtatotani. Noqw hisat aw pituqw, pam soon qa umuy hihtatani. ⁷Uma umuhtusiwuwniy sohsok God aw noi'yuñwñi; pi pam umumi tunatyawma. ⁸Uma namituyqawi'yuñwe', tunatyaltotini; taq umuhtuwñqa, Nukpana, wukotohot höykinumqat an hakiy hovalaniqey hepnuma. ⁹Put aw uma rohomhtotimantani, umuhtuqtsiwniy añ hürs hoñkahkañwo, it navoti'yuñwee: Pay ahsupoq tūwaqatsit añ umún tuqtsiwni'yuñqam piw umún hihta añ kánanvotyay. ¹⁰Noqw uma hihsavo hihta añ kánanvotyay, God umuy pās pasiwani; umuy öqaltoyne', hürs hoñnani. Pi pam umuy ökwatuwhqey, umuy wánwayi, uma aqwhaqami Christ Jesus amum káptsí'tiwyaniqat öviy'o. ¹¹Nam sinom aqwhaqami sutsep put pas hihtatotat, Moñwílalwaa. Nam antaa.

Final Greetings

¹²Nu pay tsāvat umumi pēna, Silvanus nuy paañwaq'ö. Nuyniqw pam itupkoy anta, piw sohsok hihta añ qa atsat hinma. Nu umuy öqawhtoyaniqey nāwaknaqey öviy yan pēna, God núokwaat hímuniñqat umuy suan āawnaniqey. Put akw uma hürs hoñni. ¹³Añ tuqtsiwni'yuñqam Babylon ep yesqam, umún God namoramamat, umuy öqalantota, pu iti Mark piwu. ¹⁴Uma nānatupkomñihqey pan nānami unañway'kahkañw na'qalantotamantani. Nam God sohsokmuy Christ Jesus sinomuyatuy kwakwhat unañwat máqani. Nam antaa.